

De Guldensporenslag

Deze les is een voorbeeld van musicerend leren. Dit is een klankverhaal over de guldensporenslag waarbij de klanken en geluiden die als media zijn ingezet, helpen om de tekst beter te onthouden.

Leerplandoelstellingen

GO!	Katholiek onderwijs	OVSG
3.4.5.25 3.4.5.29 3.4.5.30 3.4.5.33	OWti3 OWti5	WO-TIJD-51 WO-TIJD-52c WO-TIJD-58b

Lesdoelen

- De guldensporenslag situeren in de tijd.
- De leefwereld van de tijd waarin de guldensporenslag zich afspeelde reconstrueren.
- Historische figuren in tijd en functie situeren: koning Filips de Schone en graaf Gwijde van Dampière
- Het verhaal van de guldensporenslag chronologisch weergeven.
- Uitleggen waarom wij 11 juli als Vlaamse feestdag vieren.

Benodigheden

- Klankverhaal: https://youtu.be/3_VBENav5nE
- Tekst 'Guldensporenslag' per groep (zie bijlage)
- Materialen en (muziek)instrumenten
- Ondersteunende prenten (zie bijlage)

Lesverloop: inleiding

10 min.

Klankverhaal beluisteren – klassikaal luisteren en onderwijsleergesprek

Laat de leerlingen het klankverhaal beluisteren over de guldensporenslag. Toon de ondersteunende prenten op het juiste moment. Voer daarna een onderwijsleergesprek met a.d.h.v. volgende vragen:

- Waarover ging het luisterverhaal? Wat is er gebeurd?
- Wat hoorde je? Welke geluiden kwamen aan bod?
- Helpen de geluiden om zaken beter te onthouden?
- Heeft iemand een voorbeeld van geluiden die aan iets gekoppeld zijn?

Lesverloop: midden

25 min.

Klankverhaal maken – groepswork

Verdeel de kinderen in heterogene groepen per 3 of 4 leerlingen en geef elke groep de tekst van het klankverhaal. Leg uit dat elk groepje zelf aan de slag zal gaan om een klankverhaal te maken. Bied een ruim aanbod aan materialen en instrumenten aan en laat de leerlingen volgende stappen volgen:

1. Taken verdelen: verteller, cameraman/-vrouw, producers van de geluiden
2. Tekst doorlezen
3. Woorden of zinsdelen die aan een geluid worden gekoppeld markeren
4. Aan de linkerkant noteren welk geluid ze zullen maken.

Tip: laat een aantal groepjes in de gang/buiten hun klankverhaal maken.

Lesverloop: slot

10 min.

Klankverhaal presenteren – individuele luisteropdracht

Laat de leerlingen hun klankverhaal presenteren. Dit kan a.d.h.v. een opname. Laat de andere leerlingen als luisteropdracht 5 associaties tussen gebeurtenissen/personen en geluiden/klanken maken.

Bronnen leerplannen

Leerplannen basisonderwijs GO! Pro. GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, <https://pro.g-o.be/pedagogische-begeleiding-leerplannen-nascholing/leerplannen/leerplannen-bao>, geconsulteerd oktober 2019.

Leerplannen basisonderwijs OVSG. OVSG vzw, Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten, <https://www.ovsg.be/leerplannen/basisonderwijs>, geconsulteerd oktober 2019.

Zin in leren! Zin in leven! (Zill). Leerplan Katholiek Onderwijs Vlaanderen, <https://zill.katholiekonderwijs.vlaanderen/#/>, geconsulteerd oktober 2019.

Bronnen afbeeldingen

Wikipedia-bijdragers. (2023). Goedendag (wapen). *Wikipedia*. [https://nl.wikipedia.org/wiki/Goedendag_%28wapen%29#/media/Bestand:Den dermonde_Vleeshuis_goedendag.JPG](https://nl.wikipedia.org/wiki/Goedendag_%28wapen%29#/media/Bestand:Den_dermonde_Vleeshuis_goedendag.JPG)

Maerlant Atheneum. (2019, 13 mei). *TAALFILOSOFIETJE 'SPOOR'. .GULDEN SPOOR, TREINSPOOR*. Maerlantkrant. <https://maerlantkrant.be/2019/05/13/taalfilosofietje-spoorgulden-spoor-treinspoor/>

Bronnen tekst 'Guldensporenslag'

Moeyaert, O., & Haenen, J. D. (1991). *Geschiedenis groeit: keuzepakket*.

Bijlage: ondersteunende prenten

Bijlage: tekst 'Guldensporenslag'

Namen:

De guldensporenslag

Dit verhaal gaat over de guldensporenslag. Dit is niet zomaar een verhaal. Het is waargebeurd en speelde zich af in de 13de/14de eeuw, hier in Vlaanderen. Toen hoorde Vlaanderen bij Frankrijk en was er nog geen spraken van België. Ga je mee even terug in de tijd?

De steden van Vlaanderen kenden een groei en bloei in hun handel. Dit deden vooral de edelen en de rijke kooplieden of patriciërs ten goede. De ambachtslieden en de gewone handelaars die voor de patriciërs werkten, deelde niet in de welvaart. Het waren immer de patriciërs die zorgden voor de grondstoffen en diezelfde patriciërs verkochten ook de afgewerkte producten in de verre steden. Zij alleen hadden daarvoor het nodige geld en de handelsrelaties. De ambachtslieden moesten tevreden zijn met het loon dat ze voor het werk ontvingen. Een flink deel van hun loon ging naar de belastingen of de stadskas, maar ze mochten de stadskas niet helpen beheren. Dat deden de patriciërs alleen. Vandaar dat in de meeste steden ambachtslieden en patriciërs op gespannen voet leefden. Dat leidde herhaaldelijk tot opstanden. De graaf van Vlaanderen, Gwijde van Dampiere, steunde de ambachtslieden, omdat hij daar voordeel in zag. Zo kon hij misschien de patriciërs in zijn macht krijgen. Maar die riepen de hulp van de koning van Frankrijk is, koning Filips de Schone. De koning zette zelfs de graaf van Vlaanderen gevangen. Hij voegde Vlaanderen bij Frankrijk en zond Franse ambtenaren naar Gent, Brugge en Ieper om de steden te besturen.

De ambtenaren die koning Filips had gestuurd naar de Vlaamse steden, bestuurden de steden heel streng. In Brugge en Gent was dit de aanleiding tot verschillende opstanden. De ambachtslieden hadden zich met zwaarden bewapend en ze droegen schilden.

Namen:

Vroeg in de ochtend van 1302 overvielen de Brugse ambachtslieden de Franse bezetter binnen hun stad. Iedereen die met een Frans accent sprak en de strijdkreet "Schild en vriend" niet goed kon uitspreken, werd gedood. Toen tegen de ochtend de kloosterklokken de metten luiden, was de hele Franse bezetting uitgemoord. Daarom noemen we deze gebeurtenis tot op vandaag nog steeds de Brugse metten. Voor de Brugse metten wilde de Franse koning een bloedige wraak.

Het was 11 juli in 1302. De Vlamingen bereidden zich voor op het ergste. Ambachtslieden en handelaars uit Brugge, Ieper en Gent, boeren uit de polders en het platteland oefenden met de piek en hun 'goedendag'. Het Vlaamse leger telde 10 000 man waarvan de meerderheid voetvolk was. Het Franse oprukkende Franse leger bestond uit 2 000 prachtig uitgeruste ridders op rasechte rijpaarden. Het Vlaamse leger stelde zich op aan de Groeningebeeck te Kortrijk. De eerste stoot werd gegeven door het Franse voetvolk. Toen de pijlen op waren, stormden de Franse ridders door hun eigen voetvolk dat in paniek wegluchtte of werd vertrappeld. De paarden van de ridders verloren bij die botsingen hun snelheid en gleden uit in de modder van de Groeningebeeck. De Franse ruiters en hun paarden werden neer geknuppeld door 'goedendags'. De rest van de ridders raakten in paniek en sloegen de vlucht op.

Gewone arbeidende Vlamingen hadden de elite van Franse ridders verslagen. Op het slagveld vonden ze nadien meer dan 500 gulden sporen. Daarom noemen wij vandaag die slag de guldensporenslag. Om deze slag te herdenken, vieren wij op 11 juli nog steeds onze Vlaamse feestdag.

Bron: Moeyaert, O., & Haenen, J. D. (1991). *Geschiedenis groeit: keuzepakket*.